Toespraak Partijcongres B. de Vries

Toen ik mij voorbereidde op deze korte afscheidstoespraak moest ik denken aan een anekdote die Hans van de Broek, die vanmorgen die mooie Europese onderscheiding heeft gekregen, mij eens vertelde.
Toen Hans als pasafgestuurde op een advocatenkantoor ging werken betrof de eerste rechtszaak, die hij te behandelen kreeg een aanvaring tussen twee schepen. De naam van het eerste schip was “Op Hoop van Zegen”. Het zou mij niet verbazen als sommigen onder u dat gevoel een beetje hadden toen Jan
Peter aan zijn eerste kabinet begon. De naam van het tweede schip was “ ’t Is altijd wat” En u begrijpt het al; dat is het gevoel waarmee ik vandaag afscheid van u neem.
Het was een ongekend turbulent jaar. Zelden is er in een zo korte periode zoveel gebeurd.
Toen ik een jaar geleden aantrad zat onze partij in een diep dal. Zeven maanden later behaalden we een verkiezingsoverwinning waarvan niemand in het CDA had durven dromen. En nog twee maanden later werd er een nieuw kabinet beëdigd met onze lijsttrekker Jan Peter Balkenende als minister-president. En nu ruim één jaar na mijn aantreden is dat kabinet alweer gevallen en staan we aan de vooravond van weer nieuwe verkiezingen.

Het is het CDA goed gegaan in dat jaar. Maar dat geldt helaas niet voor het land. In politiek opzicht zijn we geconfronteerd met heel veel onbehagen onder de kiezers; onbehagen, dat zich - zoals gebleken - kan vertalen in een sterke afkeer van de gevestigde politieke partijen.
Niemand wist dat onbehagen welsprekender te venwoorden als Pim Fortuyn. Zijn opkomst werd abrupt gestuit door een redeloze moord. Sindsdien hebben ook andere vooraanstaande politici ervaren wat het betekent voor jezelf en voor je gezin om regelmatig bedreigd te worden.
Natuurlijk we moeten niet overdrijven. In mijn tijd gebeurde dat ook, maar niet op deze schaal en met deze intensiteit. Het zou een zegen voor dit land en voor onze democratie zijn als we snel weer terug kunnen keren naar die meer normale tijden. Democratie bestaat bij de gratie van de vrijheid om openlijk en fundamenteel met elkaar van mening te kunnen verschillen. En daarom is het een ramp voor de democratie als politici niet meer onbekommerd kunnen zeggen wat ze willen zeggen, omdat bedreigd worden met grof fysiek geweld.

Toespraak Partijcongres B. de Vries

Niet alleen politiek, ook economisch is er veel veranderd in het afgelopen jaar. Toen ik aantrad koesterde de economie zich nog in een najaarszonnetje; nu is het echt winter.
De erfenis van Paars II is niet zo florissant als die van Lubbers III was, denk ik dan maar even bij mezelf. Dat geeft dan wel een goed gevoel, maar daar schiet je uiteindelijk toch niet veel mee op. Paars II heeft het zich te gemakkelijk gemaakt en daar overheen kwam een internationale recessie die ons parten speelt.
Het gevolg is dat we ook in dit opzicht terecht zijn gekomen in een situatie, die vraagt om helder en daadkrachtig beleid. Ik hoop van harte dat de komende verkiezingen zo zullen uitpakken, dat het CDA - onder aanvoering van Jan Peter Balkenende - daarbij opnieuw het voortouw kan nemen.

Voor mezelf zit het er na vandaag op, al zal ik nog wel even beschikbaar blijven om onze erfenis netjes over te dragen. Toen ik donderdagavond afscheid nam van onze bewindspersonen heb ik gezegd, dat een verschil tussen hen en mij was, dat ik langer heb gezeten dan ik hoopte en dat zij - althans
vooralsnog - korter hebben gezeten dan ze gehoopt hadden En dat ik zowel het een als het ander
betreurde.
Voor mij was het een enerverend jaar, dat korter had mogen duren, maar waarop ik toch met een zekere voldoening terugkijk. Voor hen is het een periode waarin zij nauwelijks de kans hebben gekregen om zich goed in te werken en te bewijzen wat ze waard zijn. Ik vind dat heel jammer omdat ik de ploeg van Jan Peter heb leren kennen als een ambitieus, enthousiast en deskundig team, dat in een uitstekende onderlinge verhouding samenwerkt. Van mij mogen ze zonder uitzondering allemaal terugkomen.

Dat geldt overigens ook voor de fractie van Maxime Verhagen. Als interim-DB hebben we een aantal heldere uitgangspunten geformuleerd voor het opstellen van de nieuwe lijst. De eerste daarvan is dat er alleen CDA kandidaten op de lijst komen die de volle periode van vier jaar ook beschikbaar zijn als kamerlid. Dat betekent dat bewindspersonen, die heel graag door willen gaan

als bewindspersoon, maar geen kamerlid willen worden, bij ons niet op de lijst komen. Ook wat dit betreft willen wij dus met een open en eerlijk verhaal naar de kiezer.

Een tweede uitgangspunt is dat zittende kamerleden voorrang hebben boven nieuwe kandidaten. Mensen die - soms onverwacht - en nog maar kort geleden hun baan hebben opgezegd om lid te worden van de Tweede Kamer verdienen een zekere bescherming. En ik heb er alle vertrouwen in dat het partijbestuur dat ook zo ziet.

Daarmee kom ik op het DB en het partijbestuur, waarmee ik het afgelopen jaar heb mogen samenwerken. Het heeft mij ook achteraf weleens verbaasd hoe weinig tijd wij nodig hadden om aan elkaar te wennen. Toen ik begon verwachtte ik dat er nogal wat spanning in het partijbestuur zou zitten. Maar al heel gauw merkte ik dat er een enorme behoefte bestond om niet te lang om te kijken naar het verleden, maar om vooruit te kijken, de gelederen rond Jan Peter te sluiten en om met die nieuwe lijsttrekker en met het goede verkiezingsprogram dat we hadden het land in te gaan om kiezers voor het CDA te winnen.
Die grondhouding gold zowel voor het partijbestuur als voor het dagelijks bestuur, dat vanmorgen al afscheid heeft genomen. Ik kijk met veel plezier terug op de manier waarop wij het afgelopen jaar met elkaar hebben samengewerkt. Bedankt voor jullie grote inzet en het vertrouwen dat ik van jullie heb mogen ontvangen.

Heel intensief heb ik natuurlijk het afgelopen jaar samengewerkt met de mensen op ons partijbureau. Ik weet dat er wel eens kritiek bestaat op het functioneren van dat bureau. En als interim DB laten we ook niet voor niets een advies achter voor een nieuwe structuur van de organisatie van het partijbureau.
Maar vandaag vraag ik toch even uw aandacht voor de andere kant van het verhaal. De kant waarmee ik kort geleden geconfronteerd werd toen ik een interview had met een stagiaire, die tijdelijk op ons bureau werkt, en een HBO opleiding personeelsbeleid volgt. Toen ik haar vroeg wat haar het meest opviel bij ons bureau was het antwoord: De grote loyaliteit en toegewijdheid van de mensen aan de partij waarvoor ze werken. De mensen die bij ons werken - en vaak al heel lang werken - zijn geen gewone medewerkers maar Cda-ers in hart in nieren, waar je vrijwel nooit tevergeefs een beroep op doet.
En daarom vraag ik voor al die medewerkers nu uw hartelijk applaus.

Zelf sluit ik me graag en van harte bij dat applaus aan. En hoewel ik eigenlijk geen namen wil

noemen, maak ik één uitzondering en dat betreft mijn secretaresse Sylvia van Eijk. Sylvia ik ga je hier niet idealiseren. Dat hoeft ook niet, wantje bent gewoon de meest ideale secretaresse, die een partijvoorzitter zich kan wensen. Je was 100% loyaal ten opzichte van Marnix en je was 100% loyaal ten opzichte van mij vanaf de eerste dag dat ik hem opvolgde.
Ik heb een enorme bewondering voor mensen die dat op zo'n integere manier kunnen opbrengen. Geweldig bedankt voor je onmisbare steun.

En dan last but not least een andere vrouw. Mijn eigen vrouw Joke. Ik zou het fijn vinden als jij nu even het podium op wilt komen.
Als je lang zulke zware banen in de politiek hebt gehad, zoals ik heb gehad, is er maar één manier om je huwelijk nog een beetje goed te houden, namelijk datje partner een eigen zinvolle invulling aan haar leven weet te geven.
Toen ik minister van Sociale Zaken was werkte Joke als maatschappelijk werkster bij Vluchtelingenwerk Rijnmond. Zij werd daar dagelijks geconfronteerd met wat het betekent om vluchteling te zijn in een vreemd land, waarin je de weg niet weet, waar je niet echt welkom bent en met vaak een traumatisch verleden achter de rug.
In diezelfde tijd woonden mijn schoonouders op een flat in Amsterdam Noord. Toen zij daar 30 jaar geleden kwamen woonden daar op dat trappenhuis van acht flats uitsluitend blanke mensen. Toen zij vijf jaar geleden vertrokken naar een verzorgingshuis waren zij de laatste autochtone Nederlanders in dat trappenhuis. Zij hebben de multiculturele samenleving dus aan den lijve ervaren.
Zowel de verhalen van Joke als die van mijn schoonouders hebben mij wel eens in verwarring gebracht, als ik nadacht over het beleid dat wij in Den Haag voerden. De les die ik daar uiteindelijk uit heb getrokken is deze: Wees streng bij de toelating van vreemdelingen, stel stevige eisen aan de inburgering, maar verlies nooit de humaniteit uit het oog.

Toen ik in 1994 uit de politiek ging is Joke ook al gauw gestopt met haar baan. We kregen weer meer tijd voor elkaar, besloten een paar jaar gelden om naar het mooie Bennekom te verhuizen en begonnen net zo aardig te genieten van het Zwitserleven gevoel.
En toen kwam daar plotseling dat moment vorig najaar, dat er een beroep op mij werd gedaan

om partijvoorzitter ad interim te worden. We zaten toen net met vakantie in Praag en waren er aanvankelijk gauw klaar mee. Geen sprake van.. Maar uiteindelijk heb jij Joke gezegd, datje vond dat ik het moest doen ook al wist je dat dat betekende dat we voor een belangrijk deel weer terug bij af zouden zijn.
Ik weet ook, daar het afgelopen jaar wel eens spijt van hebt gehad. Maar je het me beloofd, dat je me nog één keer in genade aan wilt nemen. Ik ben daar erg blij mee en hoop dat dit congres je daarvoor wil belonen met een daverend applaus.

Ik dank u voor uw aandacht